

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 02 жовтня 2015 року № 859»

I. Визначення проблеми

Подання податкової декларації про майновий стан і доходи (далі – декларація) передбачено Конституцією України та Податковим кодексом України (далі – Кодекс). У випадках, передбачених розділом IV Кодексу, платники податку – фізичні особи, зокрема фізичні особи – підприємці, зобов'язані подавати податкову декларацію, форма якої затверджена наказом Міністерства фінансів України від 02 жовтня 2015 року № 859 «Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи». Крім того, статтею 166 Кодексу визначені випадки, за яких платник податку має право подати податкову декларацію при застосуванні права на податкову знижку.

У зв'язку з внесенням змін до розділу IV Кодексу Законом України від 16 січня 2020 року № 466 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі – Закон № 466) у частині оподаткування прибутку контрольованих іноземних компаній та у зв'язку із впровадженням подання звітності про нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) у складі звітності з податку на доходи фізичних осіб, що передбачено Законом України від 19 вересня 2019 року № 115 «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Законом України від 19 вересня 2019 року № 116 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб» (далі – Закони №№ 115 та 116), на підставі Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375, розроблено проект наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 02 жовтня 2015 року № 859» (далі – проект наказу).

Згідно з пунктом 179.9 статті 179 Кодексу форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. При цьому розрахунки окремих видів доходів (витрат) мають міститися в додатках до податкової декларації, що заповнюються виключно платниками податку за наявності таких доходів (витрат).

На сьогодні фізичні особи – платники податків, на яких поширюються вищезазначені зміни, не мають можливості реалізувати виконання своїх обов'язків. Отже, у зв'язку з необхідністю вирішення питань, не врегульованих чинним наказом, та забезпечення виконання норм актів вищої юридичної сили розроблено проект наказу.

Для реалізації зазначених змін у формі декларації введено окремі рядки для відображення:

частини прибутку контрольованої іноземної компанії та податкових зобов'язань з таких доходів;

зобов'язань з єдиного внеску для самозайнятих осіб або для фізичних осіб, які сплачують єдиний внесок на умовах договору про добровільну участь у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні, або для членів фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах;

уточнення попередньо задекларованих зобов'язань перед бюджетами та цільовими фондами.

Крім того, до декларації передбачено долучити додатково окремі додатки КІК, ЄСВ 1, ЄСВ 2 та ЄСВ 3, що надають можливість платникам податків окремо розрахувати свої податкові зобов'язання з частини прибутку контрольованих іноземних компаній та зобов'язання з єдиного внеску.

За даними інформаційних систем ДПС, протягом 2020 року (станом на 01.09.2020) платниками податків подано 776346 річних декларацій, у т. ч. 226011 – фізичними особами – підприємцями та 550335 – фізичними особами та особами, які провадять незалежну професійну діяльність.

Відповідно до пункту 177.11 статті 177 Кодексу фізичні особи – підприємці (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування) подають річну декларацію, у якій поряд з доходами від підприємницької діяльності мають зазначатися інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи.

Крім того, фізичні особи – підприємці, які зареєстровані протягом року в установленому законом порядку або переходять на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, або перейшли зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, подають декларацію за результатами звітного року, у якому розпочата така діяльність або відбувся перехід на (зі) спрощену(ої) систему(и) оподаткування, обліку та звітності (підпункт 177.5.2 пункту 177.5 статті 177 Кодексу).

Фізичні особи, стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця за її рішенням, подають податкову декларацію за останній базовий податковий (звітний) період, у якій відображаються виключно доходи від проведення підприємницької діяльності (пункт 177.11 статті 177 Кодексу).

Згідно з пунктом 76.1 статті 76 Кодексу камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком.

Враховуючи, що звітність подається раз на рік, а перевірці підлягає вся податкова звітність, процедура опрацювання для суб'єктів управління без внесення змін до наказу № 859 потребує додаткових витрат.

Протягом 2020 року (станом на 01.09.2020) в електронному вигляді подано 124054 податкові декларації, з них 114247 – фізичними особами – підприємцями, або 33 відсотки – від суб'єктів господарювання.

Вартість часових витрат працівників органів ДПС на опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 1,1 млн грн (0,2 год. *

25,20 грн/год. * 226011 осіб), де 0,25 год. – це планові витрати часу на процедуру (0,1 год. приймання та опрацювання звіту + 0,1 год. аналіз інформаційних баз даних ДПС щодо правильності визначення доходів).

При прийнятті проекту наказу вартість часових витрат працівників органів ДПС на опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 569,5 тис. грн (0,1 год. * 25,20 грн./год. * 226011 осіб).

Економія витрат у разі прийняття проекту наказу приведе до щорічної економії бюджетних коштів у розмірі близько 0,5 млн грн/рік.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	–
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання	+	–
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	–

Врегулювання зазначеного питання не може бути вирішено за допомогою ринкових механізмів, оскільки у цьому випадку регулюються відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. За допомогою чинних регуляторних актів вирішити проблему також не є можливим, оскільки форма декларації має бути затверджена одним нормативно-правовим актом Міністерства фінансів України, до якого і вносяться зміни.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є забезпечення виконання норм актів вищої юридичної сили, а саме:

надання можливості фізичним особам подавати звітність, у якій визначати свої податкові зобов'язання з доходів у вигляді частини прибутку контрольованої іноземної компанії;

врегулювання питання щодо визначення суми зобов'язань з єдиного внеску самозайнятими особами або фізичними особами, які сплачують єдиний внесок на умовах договору про добровільну участь у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні, або членами фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах;

уточнення попередньо задекларованих зобов'язань перед бюджетами та цільовими фондами.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Не затверджувати проект наказу
Альтернатива 2	Затвердити проект наказу

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

2.1. Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	<p>Не вирішує існуючі проблеми. Збереження чинного стану регулювання не забезпечує реалізацію норм Кодексу. Проблема залишається невирішеною.</p> <p>Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети.</p>
Альтернатива 2	<p>Є необхідним і достатнім способом вирішення проблеми, оскільки форма декларації, затверджена наказом № 859, буде приведена у відповідність до чинних норм розділу IV Кодексу.</p> <p>Вартість часових витрат працівників органів ДПС на опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 1,1 млн грн (0,2 год. * 25,20 грн/год. * 226011 осіб), де 0,25 год. – це планові витрати часу на процедуру (0,1 год. приймання та опрацювання звіту + 0,1 год. аналіз інформаційних баз даних ДПС щодо правильності визначення доходів).</p> <p>При прийнятті проекту наказу вартість часових витрат працівників органів ДПС на</p>	<p>Незначні, оскільки реалізація положень не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат.</p>

	<p>опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 569,5 тис. грн (0,1 год. * 25,20 грн/год. * 226011 осіб).</p> <p>Економія витрат у разі прийняття проекту наказу, призведе до щорічної економії бюджетних коштів у розмірі близько 0,5 млн грн/рік.</p>	
--	--	--

2.2. Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	<p>Не вирішує існуючі проблеми. Збереження чинного стану регулювання не забезпечує реалізацію норм Кодексу. Проблема залишається не вирішеною.</p> <p>Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети</p>
Альтернатива 2	Є необхідним і достатнім способом вирішення проблеми, оскільки форма декларації, затверджена наказом № 859, буде приведена у відповідність до чинних норм розділу IV Кодексу	Незначні, оскільки реалізація положень не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат

2.3. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показники	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання*	0	0	0	226011	226011

Питома вага групи у загальній кількості	0	0	0	100%	100%
---	---	---	---	------	------

* Показники щодо кількості суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, наведені згідно з базами даних ДПС за даними поданих декларацій протягом 2020 року (станом на 01.09.2020) суб'єктами господарювання.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Реалізація положень проекту наказу не потребує додаткових матеріальних витрат
Альтернатива 2	<p>Є необхідним і достатнім способом вирішення проблеми, оскільки форма декларації, затверджена наказом № 859, буде приведена у відповідність до чинних норм розділу IV Кодексу.</p> <p>Вартість часових витрат працівників органів ДПС на опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 1 млн грн (0,2 год. * 25,20 грн/год. * 226011 осіб), де 0,25 год. – це планові витрати часу на процедуру (0,1 год. приймання та опрацювання звіту + 0,1 год. аналіз інформаційних баз даних ДПС щодо правильності визначення доходів).</p> <p>При прийнятті проекту наказу вартість часових витрат працівників органів ДПС на опрацювання звітів суб'єктів господарювання без внесення змін становитиме 569,5 тис. грн (0,1 год. * 25,20 грн/год. * 226 011 осіб).</p> <p>Економія витрат у разі прийняття проекту наказу приведе до щорічної економії бюджетних коштів у розмірі близько 0,5 млн грн/рік</p>	<p>Реалізація положень проекту наказу не потребує додаткових матеріальних витрат.</p> <p>На офіційному вебпорталі ДПС розміщено безоплатне програмне забезпечення («Електронний кабінет»), що надає можливість подання декларації. За даними інформаційних баз ДПС, у 2020 році 33 відсотки суб'єктів господарювання (114 247 осіб) подали декларацію в електронному вигляді.</p> <p>Разом з тим, подання звітності в електронному вигляді не є обов'язком платника, а його правом.</p>

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Альтернатива 1 залишить проблему невирішеною, що не дозволить досягнути поставлених цілей державного регулювання
Альтернатива 2	4	Альтернатива 2 дає змогу досягнути поставлених цілей державного регулювання з відсутністю додаткових витрат з боку держави

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Залишення ситуації без прийняття проекту наказу може призвести до: виникнення непорозумінь між контролюючими органами та платниками податку в частині декларування доходів та визначення податкових зобов'язань, зокрема з частини прибутку контрольованої іноземної компанії; виникнення непорозумінь між контролюючими органами та	Не призведе до досягнення цілей і позбавить суб'єктів господарювання можливості подавати звітність та визначати податкові зобов'язання, зокрема з частини прибутку контрольованої іноземної компанії.

		<p>платниками податку в частині визначення зобов'язань зі сплати єдиного внеску;</p> <p>недоотримання бюджетом відповідних сум податку на доходи фізичних осіб та військового збору, а також єдиного внеску</p>	
Альтернатива 2	<p>Забезпечить:</p> <p>можливість фізичним особам подавати звітність, у якій визначати свої податкові зобов'язання та зобов'язання з єдиного внеску;</p> <p>врегулювання питання щодо правильності визначення суми податкових зобов'язань та зобов'язань з єдиного внеску;</p> <p>уникнення непорозумінь між контролюючими органами та платниками податку в частині декларування доходів;</p> <p>усунення можливості неправильного застосування чинного законодавства платниками податків</p>		<p>Є найоптимальнішим серед запропонованих альтернатив, оскільки надає вигоду для суб'єктів господарювання та держави без додаткових витрат з боку держави та без збільшення навантаження на платників та працівників ДФС</p>

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту наказу та фактична реалізація його положень.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України та ДПС.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових витрат та ресурсів органів виконавчої влади та платників податків.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Відповідно розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 відсотків, у зв'язку з чим проведено розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (додаток 1 до аналізу регуляторного акта).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не обмежується у часі.

Зміна терміну дії акта можлива в разі зміни правових актів, на виконання вимог яких базується проект.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

З огляду на цілі державного регулювання для відстеження результативності цього наказу пропонується встановити такі показники:

кількість суб'єктів господарювання;

кількість поданих звітів суб'єктами господарювання;

кількість прийнятих і опрацьованих суб'єктами управління звітів суб'єктами господарювання;

показник витрат часу, досягнутий суб'єктами управління при виконанні вимог регуляторного акта, – зменшиться;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних

положень регуляторного акта – високий.

Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія наказу, не обмежується.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта середній.

Проект наказу та відповідний аналіз його регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України (<http://www.minfin.gov.ua>) з метою отримання зауважень та пропозицій до нього.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься Міністерством фінансів України статистичним методом, шляхом базового та повторного відстеження показників результативності цього акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься через рік після набрання чинності проектом акта.

Повторне відстеження результативності буде здійснено не пізніше ніж через три роки після набрання ним чинності.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Мінфіном статистичним методом – шляхом аналізу динаміки показників, вказаних у розділі VIII цього аналізу регуляторного впливу.

Міністра фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

« _____ » _____ 2020 р.